

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	3
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	4
3	VILKÅR.....	5
	3.1. GRUNDFORHOLD	5
	3.1.1. Generelle forhold	5
	3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	6
	3.2.1. Stalde og anlæg	6
	3.2.2. Landskabelige hensyn	7
	3.2.3. Energiforbrug	7
	3.2.4. Vandforbrug.....	7
	3.2.5. Affald	7
	3.2.6. Management og egenkontrol	7
	3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
	3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering.....	7
	3.3.2. Spildevand	8
	3.3.3. Driftsforstyrrelser og uheld	8
	3.3.4. Støj.....	8
	3.3.5. Skadedyr	9
	3.3.6. Olie og brændstof	9
	3.3.7. Ensilage.....	9
	3.3.8. Lys.....	9
	3.3.9. Husdyrbrugets ophør.....	9
	3.3.10. Ammoniak	9
	3.3.11. Lugt	10
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	11
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	11
	4.1.1. Stald og anlæg	11
	4.1.2. Landskabelige hensyn	12
	4.1.3. Energiforbrug	13
	4.1.4. Vandforbrug.....	13
	4.1.5. Affald	13
	4.1.6. Management og egenkontrol	14
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	14
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering.....	14
	4.2.2. Spildevand	14
	4.2.3. Transport.....	15
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld	15
	4.2.5. Støj.....	15
	4.2.6. Skadedyr	15
	4.2.7. Olie og brændstof	16
	4.2.8. Ensilage.....	16
	4.2.9. Foder	16
	4.2.10. Lys.....	16
	4.2.11. Husdyrbrugets ophør.....	16
	4.2.12. Ammoniak	16
	4.2.13. Lugt	18
	4.2.14. Støv.....	19
	4.3. Bilag I og IV-arter	20

4.3.1.	Bilag I arter	20
4.3.2.	Bilag IV arter.....	20
4.4.	ALTERNATIVE MULIGHEDER	20
5	HØRINGER	21
6	KLAGE VEJLEDNING	22
7	REFERENCER	23

1 INDLEDNING

Timm Lorenzen har den 30. maj 2017 søgt om miljøgodkendelse på Ubjergvej 8, 6270 Tønder.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen nr. 97267, version 1 med tilhørende bilag.

Husdyrbruget på Ubjergvej 8 ejes og drives af Timm Lorenzen, som også er kontaktpersonen.

Projektet handler om udvidelse af husdyrbruget i to etaper, etape 1 (80 køer og 80 opdræt, tung race) i eksisterende bygninger, og etape 2 (150 køer og 150 kvier, tung race) hvor der skal bygges en ny løsdriftsstad. Der opføres også kalvestald, gyllebeholder, møddingsplads og plansiloer.

Der er den 28. oktober 2013 meddelt § 10 tilladelse til husdyrbruget til en produktion på 64 malkekøer (årsdyr, jersey), 6 småkalve (0-0,5 mdr., jersey) og 30 tyrekalve (25-35 kg, jersey), svarende til 74,99 DE.

Der er den 1. august 2016 givet accept til etablering af en kornsilo.

Kontaktoplysninger:

Navn: Timm Lorenzen
Adresse: Ubjergvej 8, 6270 Tønder
Tlf.: 61542392
E-mail: timm_lorenzen@hotmail.com
CVR: 35355073
CHR: 51014

Rådgiver: Louise H. Riemann, LHN

Sagsbehandler, Tønder Kommune: Per Hendriksen

Kvalitetssikring, Tønder Kommune: Christence R. Andersen

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler godkendelse til:

Eksisterende dyrehold (§10 tilladelse 2013)

64 malkekøer (årsdyr, jersey), 6 småkalve (0-0,5 mdr., jersey) og 30 tyrekalve (25-35 kg, jersey).

Etape 1:

Husdyrproduktion:

Omlægning til tung race, 80 malkekøer (10.412 kg EMK), 62 kvier (6-27 mdr.), 18 kalve (0-6 mdr.) og 36 tyrekalve (40-55 kg), svarende til 147,22 dyreenheder (DE).

Projekterede anlæg:

Udvidelsen sker i eksisterende bygninger.

Etape 2:

Husdyrproduktion:

150 malkekøer (11.000 kg EMK), 117 kvier (6-27 mdr.), 33 kalve (0-6 mdr.) og 66 tyrekalve (40-55 kg), svarende til 283,55 DE.

Projekterede anlæg:

Løsdriftsstald (36,5 m x 90 m)

Kalvestald (10 m x 30 m)

Gyllebeholder 4.000 m³

Møddingsplads 740 m²

Plansiloanlæg 1.200 m²

Godkendelsen er meddelt efter § 12 i husdyrloven¹.

Der er jf. husdyrlovens § 9 stk. 3 givet dispensation til følgende afstands-krav:

- Beboelse på samme ejendom.
- Ikke almene vandforsyningsanlæg.
- Naboskel mod øst (afstanden bliver 23 meter).

Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget kan drives på en måde, som er forenelig med omgivelserne, og at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøredegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter §§ 7 og 11 i habitatbekendtgørelsen². Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug. Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Per Hendriksen

Tønder, den 24. november 2017

3 VILKÅR

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

3.1.1.1. Denne godkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

3.1.1.2. For etape 1: Husdyrbruget godkendes til et maximalt dyrehold på 80 malkekøer (10.412 kg EMK), 62 kvier (6-27 mdr.), 18 kalve (0-6 mdr.) og 36 tyrekalve (40-55 kg), svarende til 147,22 dyreenheder (DE).

Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen og vist på figur 1:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal
1	kostald	bindestald med fast gulv, 2 % hældning og skraber	Malkekøer	70
2	ungdyrstald	Dybstrøelse	køer	10
2	ungdyrstald	Dybstrøelse	opdræt	80

Figur 1: Situationsplan med placering af eksisterende og nye anlæg, etape 1.

3.1.1.3. For etape 2: Husdyrbruget godkendes til et maximalt dyrehold på 150 malkekøer (11.000 kg EMK), 117 kvier (6-27 mdr.), 33 kalve (0-6 mdr.) og 66 tyrekalve (40-55 kg), svarende til 283,55 DE.

Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen og vist på figur 2:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr
1	Løsdriftstald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skraber, dybstrøelse	Malkekøer og kvier over 6 mdr.
2	Kalvestald	Dybstrøelse	Kalve under 6 mdr.

Figur 2: Situationsplan med placering af eksisterende og nye anlæg, etape 2.

- 3.1.1.4. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 3.1.1.5. Driftspersonale skal være gjort bekendt med godkendelsens indhold.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Stalde og anlæg

- 3.2.1.1. Den nye stald, ensilageplads, gyllebeholder og møddingsplads skal placeres som vist på figur 2.
- 3.2.1.2. Den nye løsdriftstald skal etableres som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skraber.
- 3.2.1.3. Private grøfter, der ligger indenfor 15 meter af nye anlæg, skal opfyldes og nedlægges, så risiko for forurening af vandløb minimeres.

3.2.2. Landskabelige hensyn

- 3.2.2.1. Nye bygninger skal opføres i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på de eksisterende bygninger.

3.2.3. Energiforbrug

- 3.2.3.1. Mælkekøleanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes så de altid kører energimæssigt optimalt.
- 3.2.3.2. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el på husdyrbruget.

3.2.4. Vandforbrug

- 3.2.4.1. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

3.2.5. Affald

- 3.2.5.1. Hvis der opbevares spildolie og andet flydende farligt affald, skal det opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
- 3.2.5.2. Hvis der opbevares fast farligt affald skal det opbevares indendørs på fast og tæt bund.

3.2.6. Management og egenkontrol

- 3.2.6.1. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
- 3.2.6.2. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
- Dyreholdets størrelse (årsproduktion).
  - Forbrug af el, olie, vand og brændstof.
  - Service på mælkekøleanlæg.
  - Placering af markstakke (dybstrøelse/ensilage).
  - Registrering af eventuelle skader og reparationer på fast overdækning af gyllebeholdere med angivelse af årsag og varighed.
- 3.2.6.3. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

- 3.3.1.1. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.

3.3.1.2. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.

3.3.1.3. Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

3.3.2. Spildevand

3.3.2.1. Ved vask af staldinventar skal vandet afledes til gyllen eller opsamlingsbeholder.

3.3.3. Driftsforstyrrelser og uheld

3.3.3.1. Der skal forefindes en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
En opgørelse over materiel der kan anvendes i forbindelse med inddæmning af gylle i grøfterne.

3.3.3.2. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

3.3.4. Støj

3.3.4.1. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

3.3.5. Skadedyr

- 3.3.5.1. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- 3.3.5.2. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

3.3.6. Olie og brændstof

- 3.3.6.1. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

3.3.7. Ensilage

- 3.3.7.1. Markstakke med ensilage skal placeres mindst 100 meter fra nabobeboelser.

3.3.8. Lys

- 3.3.8.1. Udendørs lys skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 6, dog må der være tændt lys i forbindelse med levering af dyr og foder.

3.3.9. Husdyrbrugets ophør

- 3.3.9.1. Ved husdyrbrugets ophør ryddes ejendommen for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand, foder mv.

3.3.10. Ammoniak

Virkemiddel - staldsystem

- 3.3.10.1. For etape 1: I bindestalden skal gulvet skrubes hver 2. time.
- 3.3.10.2. For etape 2: Gulvtypen i den nye stald skal være fast gulv med 2 % hældning mod afledræn i midten. Der skal skrubes med automatisk skraber, 12 gange i døgnet. Tværgange der ikke skrubes automatisk skal hver dag rengøres manuelt 2-3 gange.
- 3.3.10.3. Skraberne skal være forsynet med timer.
- 3.3.10.4. Skrabere skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Virkemiddel - overdækning gyllebeholdere

- 3.3.10.5. Den faste overdækning på de eksisterende gyllebeholdere på 1.515 m³ og 380 m³ beliggende på Ubjergvej 8 skal bibeholdes.

3.3.11. Lugt

3.3.11.1. Den godkendte husdyrproduktion skal foretages jævnt fordelt over året.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema.

Etape 1: Skift fra jersey til tung race

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal
1	kostald	bindestald med fast gulv, 2 % hældning og skraber	Malkekøer	70
2	ungdyrstald	Dybstrøelse	køer	10
2	ungdyrstald	Dybstrøelse	opdræt	80

Etape 2:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal
1	Løsdriftsstald	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skraber, dybstrøelse	Malkekøer og kvier over 6 mdr.	150 + 117
2	Kalvestald	Dybstrøelse	Kalve under 6 mdr. og tyrekalve.	33 + 66

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Nærmeste byzone- eller sommerhusområde i kommuneplanens rammedel i forhold til nye staldanlæg, og eksisterende staldanlæg hvor husdyrbruget ændres, er Sæd som ligger 1000 m mod øst.

Nærmeste nabobeboelse i forhold til nye staldanlæg, og eksisterende staldanlæg hvor husdyrbruget ændres, er Ubjergvej 10, som ligger 160 m mod nordvest.

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt, både i etape 1 og etape 2.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

De nye stalde og den nye gyllebeholder og plansilo skal overholde kravene i § 8 i husdyrloven:

- 25 m til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.
- 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer.
- 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.
- 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.
- 15 m til beboelse på samme ejendom.
- 30 m til naboskel

Der ligger en drikkevandsboring ca. 20 m. fra eksisterende kostald.

Der ligger ingen vandløb eller søer inden for 15 m (100 m til gyllebeholder).

Der er ingen offentlig/privat fællesvej inden for 15 m.

Der ligger ingen levnedsmiddelvirksomhed inden for 25 m.

Stuehus og eksisterende kostald er bygget sammen, derfor ligger der beboelse på samme ejendom inden for 15 m.

Der er et skel til privat fællesvej 15 meter fra den nye gyllebeholder. Den nye løsdriftsstald placeres 23 meter fra naboskel mod øst.

Afstandskravene i husdyrlovens § 8 er ikke overholdt.

Der er jf. husdyrlovens § 9 stk. 3 givet dispensation til følgende afstandskrav:

-Beboelse på samme ejendom.

-Ikke almene vandforsyningsanlæg.

-Naboskel mod øst.

4.1.2. Landskabelige hensyn

I etape 2 er der søgt om godkendelse til at bygge:

Løsdriftsstald (36,5 m x 90 m)

Kalvestald (10 m x 30 m)

Gyllebeholder 4000 m³

Møddingsplads 740 m²

Plansiloanlæg 1200 m²

De nye anlæg placeres syd for og parallelt med de eksisterende driftsbygninger. Placeringen ses på situationsplanen og på figur 2.

De nye anlæg bygges i samme materialer, profil og farver som den nuværende bygningsmasse.

De nuværende og ansøgte anlæg ligger i et fladt marsklandskab i Ubjerg Kog, der er præget af intensivt dyrkede marker, der flere steder brydes af marker med et mere ekstensivt præg. Bebyggelsen i området er domineret af mindre husmandssteder. Landskabet rummer tekniske anlæg, især vindmøller. Området er kendetegnet af marker uden hegn langs markskel.

De nuværende og ansøgte anlæg ligger uden for:

- Bevaringslandskaber
- Uforstyrrede landskaber
- Geologiske bevaringsværdige arealer
- Værdifulde kulturmiljøer
- Kirkelandskaber
- Fortidsmindeområder
- Bevaringsværdige bebyggelser og mindre byer
- Lavbundsarealer
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Klitfredningslinje
- Strandbeskyttelseslinje
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Fredet område
- Fuglebeskyttelsesområde
- Ramsarområde
- Habitatområde
- Beskyttede naturtyper

- Kystnærhedszonen
- Beskyttede jord- og stendiger
- Kirkebyggelinje
- Skovbyggelinje
- Åbeskyttelseslinje
- Søbeskyttelseslinje
- Fredskov

De nuværende og ansøgte anlæg ligger inden for:

- Bevaringsværdige kulturlandskaber

Af kommuneplanens retningslinjer for bevaringslandskaber fremgår, at erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri som udgangspunkt skal placeres i tilknytning til eksisterende byggeri og skal placeres og udformes, så der tages hensyn til både landskab og naboer.

Vurdering:

På baggrund af at retningslinjerne er overholdt, vurderer vi at de ny anlæg ikke vil få væsentlig virkning på de landskabelige værdier i området.

Der stilles vilkår om placering og udformningen af det ny byggeri.

Med de stillede vilkår vurderer vi sammenfattende, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes.

4.1.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Der er stillet vilkår om at mælkekøleanlægget skal kontrolleres og vedligeholdes så at det altid kører energimæssigt optimalt.

Vi vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

4.1.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkebrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

For at sikre at BAT-niveauet opnås og fastholdes, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer, Vi vurderer at dette medvirker at husdyrbruget har indført BAT i relation til ressourceforbruget, og at der anvendes BAT med hensyn til vandbesparende foranstaltninger.

4.1.5. Affald

Døde dyr afhentes efter behov af DAKA.

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige

hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

4.1.6. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner. Vi vurderer at de ovenstående tiltag også er BAT med hensyn til management på kvægbedrifter. Der er stillet vilkår om opgørelse af energiforbrug.

Under forudsætning af, at ejendommen drives på den i ansøgningen beskrevne måde, vurderer vi, at der anvendes BAT med hensyn til management.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastikdække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Det fremgår af BAT standardvilkårene, at BAT for udbringning af husdyrgødning er overholdt ved gældende lov og der derfor ikke er grundlag for at fastsætte vilkår. Der er indsendt en kapacitetserklæring hvor der er redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Kapaciteten er 14,4 mdr. ved etape 1 og 14,1 mdr. ved etape 2.

Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så at gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

Vi vurderer, at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

4.2.2. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af drikkevandsspild, tagvand samt vand fra vask af stalde og maskiner. Mængden af spildevand forventes at ændre sig proportionalt med udvidelsen.

Vi vurderer, at spildevandsforholdene er forsvarlige.

Afledning af husspildevand, tagvand fra driftsbygninger og overfladevand til grøft eller vandløb samt nedsivning er ikke omfattet af denne godkendelse, men kræver særskilt tilladelse.

4.2.3. Transport

Størstedelen af transporterne er af foder, dyr, mælk og gylle. Antallet af transporter forventes at ændre sig fra 788 til 814 i etape 1 og til 1011 i etape 2. Vi vurderer, at husdyrbruget i forhold til transporter har taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne.

4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle.

Der er indført vilkår om beredskabsplan for at begrænse omfanget af eventuelle uheld.

Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

4.2.5. Støj

De væsentligste støjklager er håndtering af foder på ejendommen, samt transporter til og fra ejendommen.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget.

Da husdyrbruget ligger omkring 150 meter fra nærmeste nabobeboelse i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjklagerne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige støjmæssige hensyn til omgivelserne.

4.2.6. Skadedyr

Der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Husdyrbruget får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter, og der er indgået en privat sikringsordning mod rotter.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges.

4.2.7. Olie og brændstof

Dieseltanken står i maskinhuset med fast bund. Olie opbevares i lade på fast bund.

Diesel samt smøreolie bliver opbevaret i overensstemmelse med Olietanksbekendtgørelsen³. Vi vurderer, at dette er tilstrækkeligt for at undgå olieforurening, og der stilles derfor ikke vilkår til olie- eller brændstofopbevaring.

4.2.8. Ensilage

For at beskytte naboer mod gener i forbindelse med håndtering af ensilage i marken, er der stillet vilkår om at evt. markstakke med ensilagestakke skal placeres mindst 100 m fra beboelsesejendomme.

4.2.9. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold. Tønder Kommune vurderer, at ovenstående tiltag også er BAT for kvægfodring.

Vi vurderer, at det ansøgte lever op til BAT med hensyn til fodring, og at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT på foderområdet.

4.2.10. Lys

Af hensyn til naboer og andre stilles der vilkår om, at udendørs lys skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 6, dog må der være tændt lys omkring leveringer i op til ½ time.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de landskabelige værdier og de omkringboende.

4.2.11. Husdyrbrugets ophør

Ved evt. ophør af husdyrproduktionen vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller anlægget bliver tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald, maskiner og andet materiel bliver bortskaffet efter kommunens affaldsregulativ.

Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelige hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør.

4.2.12. Ammoniak

BAT-niveau

Etape 1

Der sker en udvidelse af dyreholdet i de eksisterende bygninger kostald og ungdyrstald. Antallet af køer øges til 80 køer af tung race.

Kostalden er en bindestald, hvor gulvtypen vurderes til at svare til et fast gulv, 2 % hældning mod dræn i midten.

Med vilkår om skrab hver anden time, vil gulvtypen have en emission på 4 %. Dermed er BAT niveau overholdt, når der sættes nye dyr ind i eksisterende bygninger. Ungdyrstalden er med dybstrøelse, dermed er BAT niveauet overholdt, når der sættes nye dyr ind i eksisterende bygninger. Emissionsniveauet er fastlagt ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke skal renoveres.

Etape 2

Der etableres en ny løsdriftsstald med fast gulv, 2 % hældning mod dræn i midten.

Med vilkår om skrab hver anden time, vil gulvtypen have en emission på 4 %.

Vi vurderer, at emissionsniveauet for den nye løsdriftsstald er "nyanlæg" i vejledningen, I den eksisterende ungdystald er emissionsniveauet fastlagt ud fra de vejledende grænseværdier for staldsystemer, der ikke skal renoveres.

Beregning af BAT-niveau

For etape 2, har Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 1.651 kg N/år ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" – beregningen fremgår af ansøgningen.

BAT-redegørelse

Ansøgeren har valgt at etablere en stald, der som udgangspunkt lever op til BAT, hvis der stilles vilkår om antallet af skrabninger pr døgn.

Overdækning af 2 eksisterende gyllebeholdere reducerer ammoniakemissionen fra lageret med ca. 50 %.

Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 1.579 kg N/år.

BAT-vurdering

Idet ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er lavere end det fastlagte BAT-niveau, vurderer vi, at projektet lever op til bedste tilgængelige teknik.

For at sikre at BAT-niveauet overholdes, er der stillet vilkår til antallet af daglige skrabninger.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved de samme virkemidler som sikrer at BAT niveauet overholdes.

Ammoniakfølsom natur⁴ (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for habitatområder, er Nørresø, der ligger ca. 1,8 km vest for anlægget. Der er foretaget en beregning af ammoniak depositionen på dette område, som viser, at totaldepositionen er 0,0 fra husdyrbruget.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for habitatområder, ligger ca. 5,6 km nordvest for anlægget. Det

drejer sig om en mose i soldaterskoven. Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på dette område, som viser at totaldepositionen er 0,0 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 500 m nordøst for anlægget. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på dette område, som viser at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,1 kg N ha/år og dermed ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Nærmeste Natura 2000 område, er Grønå, der løber forbi anlægget, omkring 500 meter mod nord. Grønå er en del af Vidåen med tilløb. Det vurderes ikke at Grønå er følsom overfor ammoniakdeposition.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget.

Tønder Kommune konkluderer, at det efter habitatbekendtgørelsen ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3

Omkring anlægget ligger der ikke yderligere § 3 områder.

Vi vurderer derfor, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

4.2.13. Lugt

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen⁵. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande. Der er lavet en beregning til Ubjergvej 10, der er med landbrugspligt. Ubjergvej 10 er nærmeste nabo, og beskyttelsesniveauet er overholdt som til en nabo uden landbrugspligt.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger, ligger ca. 450 m øst for det ny staldanlæg.

Der er ikke stillet vilkår for at begrænse lugtgener, men vi vurderer, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

4.2.14. Støv

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter, håndtering af foder og halm.

Vi vurderer, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

4.3. Bilag I og IV-arter

4.3.1. Bilag I arter

Ubjergvej 8 ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag I arter.

4.3.2. Bilag IV arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV arter i projektområdet.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges. Projektet vurderes desuden ikke at påvirke naturområder negativt som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

4.4. ALTERNATIVE MULIGHEDER

Vi vurderer, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, derfor er der ikke brug for alternativer.

5 HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev annonceret på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 280 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

6 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation (2016-niveau). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest **onsdag den 27. december 2017**

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

7 REFERENCER

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13-05-2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med seneste ændringer

² Bekendtgørelse nr. 926 af 27-06-2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

³ Bekendtgørelse nr. 1611 10-12-2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

⁴ Bekendtgørelse nr. 211 af 28-02-2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3.

⁵ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave